

Ministerie van Sociale Zaken en
Werkgelegenheid

> Retouradres Postbus 90801 2509 LV Den Haag

Aan de voorzitter van de Sociaal-Economische Raad
Mw. M. Hamer
Postbus 90405
2509 LK S GRAVENHAGE

Postbus 90801
2509 LV Den Haag
Anna van Hannoverstraat 4
T 070 333 44 44
F 070 333 40 33
www.rijksoverheid.nl

Contactpersoon

dhr. mr. D.P. Spaans
T 070 333 61 69
DSpaans@minszw.nl

dhr. M. Tunnissen MA

T 070 333 52 82
Mtunnissen@minszw.nl

Onze referentie

2014-0000146551

Uw referentie

Datum **09 OKT. 2014**
Betreft Adviesonderwerpen 2015

Geachte mevrouw Hamer,

Namens het kabinet feliciteer ik u met uw benoeming tot voorzitter van de Sociaal-Economische Raad. Graag maak ik van de gelegenheid gebruik u te informeren over de onderwerpen die in 2015 naar verwachting tot een adviesaanvraag aan de SER zullen leiden.

De rol van de SER

In onze overlegeconomie neemt de SER een belangrijke plek in omdat de SER denkwerk en maatschappelijk draagvlak kan leveren voor voorgenomen beleid. In de adviezen van de SER wordt verkend hoe de verschillende opvattingen van maatschappelijke ontwikkelingen in werkbare afspraken kunnen worden omgezet ten voordele van Nederland. Rekening houdend met belangen van werkgevers en werknemers, waarbij Kroonleden zien op het algemeen belang, staan de adviezen van de SER op vele terreinen aan de basis van nieuwe wetgeving.

De uitdagingen op sociaaleconomisch terrein waar Nederland op dit moment voor staat, zijn omvangrijk en complex. Een stevige gezamenlijke inzet is daarom nodig. In een periode met scherpe electorale en conjuncturele schommelingen staat de SER naar het oordeel van het kabinet voor een weloverwogen visie op de middellange termijn met oog voor de politiek-bestuurlijke context. De toegevoegde waarde van de SER-advisering ligt daarbij voor het kabinet vooral in de concentratie op het sociaaleconomische terrein, in de proactieve betrokkenheid van de SER bij korte en middellange termijnvraagstukken, en in het bereiken van consensus over de aanpak van de voorgelegde vraagstukken. Het kabinet ziet in het vorig jaar gesloten Energieakkoord de bevestiging dat de SER ook in deze tijd als makelaar kan fungeren bij complexe onderwerpen met een veelheid aan partijen. Daarin ligt de functie en kracht van de SER: zorgen dat betrokken partijen hun deelbelangen en overstijgen om op één lijn te komen ten behoeve van het algemene belang. Door het samenspel van sociale partners en kroonleden kan de SER goed gefundeerd adviseren over complexe beleidsterreinen.

Inventarisatie

Met deze brief wil ik u inzicht bieden in de onderwerpen waarvan binnen de verschillende departementen wordt verwacht dat deze in het komend jaar tot een adviesaanvraag aan de SER zullen leiden. Per genoemd onderwerp zal de verantwoordelijke bewindspersoon zorg dragen voor de uitwerking van de adviesvraag en in contact treden met de SER. Naast de onderstaande onderwerpen en terreinen kunnen uiteraard adviesaanvragen worden uitgebracht die bij de huidige inventarisatie nog niet zijn voorzien. Voor 2015 gaat het om het volgende.

Datum

09 OKT. 2014

Onze referentie

2014-0000146551

Samenwerking onderwijs - bedrijfsleven

Het kabinet stimuleert publiek-private samenwerkingen in het (beroeps)onderwijs met een investeringsbijdrage. Het opzetten van een succesvolle publiek-private samenwerking blijkt niet eenvoudig. Het snijvlak tussen onderwijs en ondernemen biedt kansen maar levert ook praktische problemen op, bijvoorbeeld rond de uitwisseling van docenten met het bedrijfsleven en rond de positie van instructeurs. Juridische en fiscale vragen vormen een ongewenste rem op de verdieping, verbreding en versterking van de samenwerkingsverbanden. Wat is nodig voor het opbouwen van een duurzaam samenwerkingsverband? Hoe kan wet- en regelgeving zodanig worden ingericht of uitgelegd dat publiek-private samenwerkingen zo min mogelijk worden gehinderd? Hoe kan de rijksoverheid deze samenwerkingsverbanden optimaal faciliteren en welke rol kunnen andere partijen spelen?

Van onze beroepsbevolking heeft circa 40% een mbo-diploma. Jaarlijks kiezen ruim een half miljoen mensen voor een opleiding aan één van de mbo-instellingen. Naast studievoortgang is het ook het aanleren van loopbaanvaardigheden van belang: de betrokkenheid van bedrijven is daarbij essentieel. Een belangrijke vraag is hoe ROC's en bedrijfsleven elkaar kunnen versterken bij een goede loopbaanoriëntatie en -begeleiding.

Duurzame inzetbaarheid

Technologische ontwikkelingen (waaronder robotisering) en verdergaande globalisering hebben grote gevolgen voor de arbeidsmarkt, het werk dat we in Nederland uitvoeren, de loonverdeling en de participatie van groepen op de arbeidsmarkt. Door de toenemende dynamiek op de arbeidsmarkt is het van belang om ook tijdens het werkzame leven vaardigheden en kennis op peil te houden en verder te ontwikkelen. Het initiële onderwijs kan dit niet alleen: ook de sociale partners hebben een belangrijke rol bij het ontwikkelen van de *skills* van de toekomst. Welke veranderingen komen op ons af die van invloed zijn op de benodigde competenties? Over welke competenties moet onze beroepsbevolking beschikken om Nederland ook in de toekomst te laten behoren tot de groep van meest welvarende landen? In hoeverre en op welke vlakken is een verbetering van de huidige competenties noodzakelijk? Welke groepen werknemers komen vooral onder druk te staan als gevolg van technologische ontwikkeling en robotisering? Zal er sprake zijn van verdergaande polarisering van de arbeidsmarkt, waarbij vooral de werkgelegenheid voor middengroepen onder druk staat? Of wordt ook de werkgelegenheid aan de onderkant geraakt, waardoor de noodzaak kan ontstaan de werkgelegenheid aan de onderkant verder te ondersteunen?

Een ander vraagstuk op dit terrein betreft de achterblijvende positie van Nederland op het gebied van niet-initiële scholing. De commissie Rinnooy Kan heeft deze problematiek geanalyseerd vanuit de onderwijsaanbodkant, maar ook

de vraagkant behoeft aandacht. Hoe kan de vraag naar scholing, training en ontwikkeling het beste bevorderd worden? Welke prikkels voor werkgevers en werknemers zouden succesvol zijn? Daarbij kunnen ook specifieke groepen aan de orde worden gesteld, zoals jongeren die vaak op flex-basis werken of ouderen die vaak minder mobiel zijn op de arbeidsmarkt. Welke rol kunnen sociale partners spelen om te bevorderen dat deze groepen zich blijven ontwikkelen?

Datum

09 OKT. 2014

Onze referentie

2014-0000146551

Veranderende vormen van arbeid en economische bedrijvigheid

Op het snijvlak van de sociaaleconomische actualiteit speelt ook een onderwerp als doorgroei en samenwerking van zzp-ers. Enerzijds lijkt de doorgroei van zzp'ers naar ondernemers met personeel te stikken. Aan de andere kant werken zzp-ers veel samen. Hierdoor wordt ook een zekere schaal bewerkstelligd. Het is de vraag hoe dit fenomeen geduid dient te worden en welke toekomst deze netwerkvorming heeft. Op dit moment loopt een interdepartementaal beleidsonderzoek naar dit onderwerp en naar de gevolgen van het toenemend aantal zzp-ers voor de economische ontwikkeling, het sociale zekerheidsstelsel, en de houdbaarheid van de overheidsfinanciën. In het komend jaar zal bezien worden of een SER advies naar deze en mogelijk andere vragen nog in de rede ligt.

Werken en leven in de toekomst

Anno 2014 is de verwachting dat iedereen die (deels) in staat is betaald werk te verrichten dat ook doet. Men moet daarbij voldoen aan veranderende verwachtingen rond flexibiliteit, *employability*, leven lang leren en langer doorwerken. Tegelijkertijd wordt een groter beroep gedaan op mensen om zorgtaken op zich te nemen, vrijwilligerswerk te doen of een andere maatschappelijke bijdrage te leveren. Wat betekenen deze meervoudige verantwoordelijkheden voor verschillende levensfasen? Hoe kunnen de wensen omtrent loopbaan en maatschappelijke verantwoordelijkheden beter worden afgestemd op de ontwikkelingen van de (arbeids-)organisatie en vice versa? Welke vaardigheden zijn nodig om burgers toe te rusten om zelf die balans in hun leven aan te brengen? Welke groepen lopen daarbij de meeste risico's? Wie draagt de verantwoordelijkheid voor goede afstemming en maakt het bestaande sociale stelsel die afstemming voldoende mogelijk of kan het beter?

Economische structuurontwikkeling

Overheden, maatschappelijke organisaties en steeds meer bedrijven zien het belang in van de ambitie om te komen tot een meer circulaire economie. Een circulaire economie komt kort gezegd neer op: optimaal gebruik van grondstoffen, minder afval en emissies en duurzaam brongebruik. In 2016 wil het kabinet aandacht besteden aan dit onderwerp bij het Nederlandse EU- voorzitterschap. De adviesaanvraag kan de maatschappelijke implicaties van een transitie naar een circulaire economie betreffen, inclusief de vragen wat bedrijven en werknemers nodig hebben om te kunnen omschakelen, en welke implicaties dit heeft voor de kapitaal- en arbeidsmarkt.

De toekomstige welvaart van Nederland heeft eveneens veel belang bij (groot)stedelijke dynamiek, want hier komt veel van de economische groei, innovatie en werkgelegenheid vandaan. Door het kabinet wordt gewerkt aan een 'Agenda Stad'. Deze heeft tot doel de belangrijkste (groot)stedelijke vraagstukken te benoemen, politiek te duiden en te bepalen wat de rol van de rijksoverheid hierbij zou kunnen zijn. Belangrijke beleidsmatige vraagstukken betreffen sociaaleconomische thema's die raken aan de rol van sociale partners. Te denken valt bijvoorbeeld aan regionale innovatiesystemen, het versterken van

agglomeratievoordelen, en aan de aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt. Een eventuele adviesaanvraag is mede afhankelijk van de uitkomsten van lopend CPB-onderzoek.

Vergrijzing

Het beleidsdebat rondom de vergrijzing concentreert zich vaak op de gevolgen voor het arbeidsaanbod en de houdbaarheid van de overheidsfinanciën. Door de vergrijzing verdwijnt echter ook het nationale spaaroverschot en verslechtert per definitie het saldo op de lopende rekening. Wat betekent dit voor ons toekomstige verdienvermogen, voor het aanpassingsproces op de arbeidsmarkt? Deze en andere vragen kunnen - na een nog te organiseren rondetafel conferentie - uitmonden in een adviesaanvraag.

Zorg

Medio 2012 bracht de SER advies uit over een kwalitatief goede, betaalbare en toegankelijke zorg. In het verlengde hiervan spelen twee andere, eerder benoemde adviesonderwerpen. Het gaat daarbij om 'de chronisch zieke werknemer', over de vraag hoe we een toenemend aantal chronisch zieken aan het werk kunnen krijgen en houden. Het tweede adviesonderwerp betreft 'anticiperen op toekomstbestendige arbeidsverhoudingen in het zorgveld': een belangrijk deel van de zorgkosten wordt gevormd door de arbeidskosten, de vraag hoe de continuïteit van de zorg kan worden verzekerd heeft dus ook daarop betrekking.

EU-voorzitterschap 2016

De eerste helft van 2016 is Nederland voorzitter van de Europese Unie. Dat biedt het kabinet de kans, in het kader van de Strategische Agenda en de legislatieve agenda van de EU, onderwerpen te agenderen die zowel voor ons land als voor de EU van grote betekenis kunnen zijn. In het licht van de stagnerende economische groei in vrijwel alle lidstaten kan de SER geconsulteerd worden over de prioriteiten en accenten die Nederland daarbij zou moeten zetten.

Lopende adviesaanvragen

Binnen de betrokken departementen is de verwachting dat de bestaande vragen op bovenstaande - en mogelijk andere - terreinen door de betrokken bewindspersonen in overleg met de SER kunnen worden ontwikkeld tot relevante adviesaanvragen. De ervaring leert bovendien dat zich in de loop van het jaar ook eerder onvoorziene adviesaanvragen aandienen. Op dit moment verwacht het kabinet van de SER nog adviezen over onder meer de toekomst van het pensioenstelsel, sociaal ondernemerschap, betaalbaarheid van de zorg, arbeidsmigratie en over de toekomstige infrastructuur van de arbeidsmarkt. Deze onderwerpen zijn van groot belang voor de inrichting van ons sociaaleconomische bestel en het welvaarts- en welzijnsniveau dat wij ook voor toekomstige generaties willen veiligstellen. De mening van de SER over deze onderwerpen vind ik van groot belang voor het beleidsdebat. Ik ga er dan ook van uit dat zowel dit jaar als 2015 vruchtbare adviesjaren zullen blijken.

De Minister van Sociale Zaken
en Werkgelegenheid,

L.F. Asscher

Datum
09 OKT. 2014

Onze referentie
2014-0000146551